

Strokovna ekskurzija magistrskih študentov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru – obisk centra Organizacije združenih narodov na Dunaju

Eden od ciljev pri predmetu Elementi kriminalitetne politike - zatiranje in preprečevanje kriminalitete ter zagotavljanje javne varnosti (EKP), ki ga poslušajo 1. letniki magistrskega študijskega programa Varstvoslovje, je spoznati teoretične in praktične koncepte, ki pojasnjujejo procese zagotavljanja varnosti in preprečevanja kriminalitete ter razumeti vlogo in funkcioniranje preprečevanja kriminalitete in njenih oblik kot dela kriminalitetne politike v sodobni družbi. Prof. dr. Gorazd Meško, nosilec predmeta EKP, je z zgoraj opisanim namenom v torek, 19. 10. 2010, zgodaj zjutraj skupino 30 rednih in izrednih študentov popeljal na strokovno ekskurzijo proti Dunaju. Cilj je bil sedež Organizacije združenih narodov, ki je lociran v t. i. Dunajskem mednarodnem centru. Gostitelj študentov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru (FVV UM) je bil Urad Združenih narodov za droge in kriminal.¹

Študenti so si ob prihodu najprej pogledali celotni mednarodni center, kjer so od vodičkov izvedeli zelo veliko zanimivosti o nastanku, razvoju, namenu in delu na sedežu OZN na Dunaju. Poleg New Yorka, Ženeve in Nairobija je Dunaj eden izmed štirih sedežev Združenih narodov. Dunajski mednarodni center² je znan

- 1 Urad Združenih narodov za droge in kriminal (ang. United Nations Office on Drugs and Crime) (UNODC) je vodilen v boju proti prepovedanim drogam in mednarodni kriminaliteti. Ustanovljen je bil leta 1997 z združitvijo Združenih narodov za nadzor nad drogami programa in Centra za mednarodno preprečevanje kriminalitete. UNODC deluje v vseh svetovnih regijah z obsežno mrežo ter temelji na prostovoljnih prispevkih, predvsem iz vlad. Pooblaščen je, da pomaga državam članicam pri njihovem boju proti prepovedanim drogam, (mednarodnemu) kriminalu in terorizmu. UNODC program dela je sestavljen iz treh stebrov:
  - izvajanje projektov tehničnega sodelovanja za povečanje zmogljivosti držav članic za boj proti prepovedanim drogam, kriminaliteti in terorizmu na terenu;
  - raziskave in analitično delo za širjenje znanja in razumevanja drog in kriminalitete ter reševanje vprašanja in razširitev baze podatkov za politiko in operativne odločitve;
  - normativno delo za pomoč državam pri ratifikaciji in izvajanju ustreznih mednarodnih pogodb, razvoju domače zakonodaje o drogah, kriminaliteti in terorizmu ter zagotavljanje podatkov in izvajanje vsebinskih storitev za sekretariat in upravne organe (<http://www.unodc.org/>).
- 2 Dunajski mednarodni center je zasnoval avstrijski arhitekt Johann Staber. Odprli so ga 23. avgusta 1979, avstrijska država pa ga je dala Združenim narodom v najem za 99 let. OZN Avstriji za najemnino plačuje simboličen 1 avstrijski šiling (7 evro centov) na leto.

tudi kot 'mesto OZN' (UNO City), ker več kot 4.000 zaposlenim iz 110-ih držav v centru nudi prav vse, kar potrebujejo v normalnem delovnem dnevu; od vrtca ali šole za svoje otroke, do pošte, banke ipd., da se jim ni potrebno voziti iz centra v mesto in da ne izgubljajo časa z učenjem nemščine ter iskanjem ulic v mestu.

V centru na Dunaju se nahajajo Urad Združenih narodov na Dunaju (UNOV), Mednarodna agencija za jedrsko energijo (IAEA), Pripravljalna komisija Organizacije za pripravo Pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov (CTBTO PrepCom), Organizacija Združenih narodov za industrijski razvoj (UNIDO), Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC), Komisija Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL), Urad Združenih narodov za vesoljske zadeve (UNOOSA) in tudi druge organizacije Združenih narodov,³ ki imajo v centru svoje pisarne.

Študente je pozdravil tudi gospod Aleksander Geržina, slovenski veleposlanik na Dunaju, ki je istočasno tudi slovenski predstavnik v centru OZN na Dunaju. Predstavil je svoje delo in se z dekanom Fakultete, prof. dr. Gorazdom Meškom, ter študenti pogovarjal o področjih dela in raziskovanja na FVV UM. Prof. Meško je še posebej pohvalil uspešne študente in diplomante Fakultete, ki so uspešni tako doma kot tudi v mednarodnih institucijah v Evropi, ter opisal številne druge uspehe FVV UM, pa čeprav ene najmlajših in najmanjših članic Univerze v Mariboru.

Veleposlanik Geržina je poudaril, da se OZN na Dunaju vedno bolj ukvarjajo z vprašanji, ki so pomembni v sodobnem času, zato je pomembni tudi za Slovenijo (energijski viri; boj proti raku; voda in oskrba z vodo; droge, kriminaliteta in korupcija idr.) ter dodal, da bo v obdobju 2012–2013 Slovenija članica Varnostnega sveta OZN, kar je zelo velik uspeh za našo državo. Veleposlanik Geržina je študente FVV UM pozval, da izkoristijo možnost opravljanja prakse ali pripravništva na veleposlaništvu na Dunaju ali Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, bolj znani kot OVSE, in si tako pridobijo dragocene izkušnje, saj Dunaj slavi kot svetovno pomemben multilateral center, še posebej v varnostnem smislu, ki ga preučujejo študenti varstvoslovja, t. j. vede o varnosti.

Kot uvod v predavanji dveh predstavnikov UNODC so si študenti pogledali film o OZN iz leta 2006, kjer je bilo na zelo nazoren način prikazano, kaj vse in kje OZN oziroma njene institucije delujejo in kaj vse zajema njihova pomoč ljudem ter kako poteka proces pogajanja in sprejemanja odločitev v Svetu držav članic OZN. Sledilo je predavanje gospoda Slawomirja Reda o preprečevanju kriminalitete in kazensko pravnih standardih in normah OZN. Gospod Redo je izpostavil pomen in vlogo neobveznih pravnih ukrepov (ang. soft law) na mednarodnem nivoju. Dodal je, da so središče ukrepov OZN vedno človekove pravice in njihova zaščita. Kljub temu, da je narava pravnih ukrepov OZN neobvezna, le-ti pomembno prispevajo k oblikovanju pravne države, še posebej pri državah v razvoju. Organi OZN za te države organizirajo predavanja in jim nudijo tudi druge oblike tehnične podpore

³ Mednarodna komisija za zaščito reke Donave (ICPDR), Mednarodni nadzorni svet za droge (INCB), Program Združenih narodov za okolje (UNEP), Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR), Informacijska služba Združenih narodov (UNIS), Urad službe za notranji nadzor Združenih narodov (OIOS), Poštna uprava Združenih narodov (UNPA), Register Združenih narodov o škodi povzročeni zaradi gradnje zidu v okupiranih palestinskih ozemljih (UNRoD) in Znanstveni komite Združenih narodov za posledice jedrskega sevanja (UNSCEAR).

pri razvoju kazensko-pravnega sistema. Gradivo za izobraževanje na tem področju je pripravljeno v šestih jezikih in je na voljo za vseh 192 držav članic ter večina prosto dostopna na spletnih straneh OZN.

Kot drugi je gospod Walter Gehr govoril o globalnem pravnem okvirju na področju boja zoper terorizem. Študentom je povedal, da obstaja veliko različnih definicij terorizma. Predstavil jim je 16 različnih konvencij Varnostnega sveta OZN, ki pokrivajo področje terorizma in zaključil, da je zanj v skladu z določili OZN terorizem vsako nasilno dejanje, ki povzroči škodo nad osebo ali lastnino, z namenom ustrahovanja, ima ideološki motiv, izvajajo pa ga nevladne organizacije. Kot zanimivost je študentom povedal, da treh od 16 konvencij Slovenija še ni ratificirala. V sedanjem času bombni napadi predstavljajo 80 odstotkov terorističnih dejanj, največjo grožnjo pa še vedno predstavlja nuklearni terorizem, predvsem zaradi relativno lahkega dostopa do radioaktivnih materialov. Na koncu so oba sodelavca Urada Združenih narodov za droge in kriminal študenti FVV UM zasipali z vprašanji.

Akademski svet sistema Združenih narodov (ACUNS) je v tem terminu, 18. - 19. 10. 2010, organiziral konferenco držav članic OZN *Konvencija Združenih narodov zoper transnacionalno organizirano kriminaliteto*. Študenti FVV UM in prof. Meško so se kot slušatelji udeležili plenarne razprave z naslovom 'Organizirana kriminaliteta, belo-ovratniška kriminaliteta in korupcija v Evropi in globalno', kar je bila izjema in ni vsakdanja praksa delovanja ACUNS in OZN, zato je bilo študentom še toliko bolj všeč. Gospod Maximilian Edelbacher, član ACUNS, je povezoval razpravo petih vabljenih strokovnjakov: dr. Arije Antinori, profesor kriminologije na Univerzi v Sapienzi, dr. Bojan Dobovšek, profesor organizirane kriminalitete in korupcije na Univerzi v Mariboru, Petra Reski, novinarka in avtorica knjige o organiziranih kriminalnih združbah v Nemčiji, Anthony Mills, predstavnik mednarodnega inštituta za medije in Peter Pilz, poslanec avstrijske stranke zelenih. Dvorana je bila nabito polna in razprava med povabljenimi gosti ter drugimi udeleženci zelo zanimiva. Poslušati toliko strokovnjakov in članov OZN je bila za študente nepozabna izkušnja.

Poslušanje tem obveznih predavanj s strani tujih strokovnjakov študentom predstavi tako razsežnosti obravnavanih tem pri predmetu EKP kot tudi ažurnost in vpetost predavateljev FVV UM v dogajanje na nacionalni in mednarodni ravni, ki primarno predavajo prav njim.

Katja Eman